

JAARVERSLAG 2018

REKENKAMERCOMMISSIE GEMEENTE OVERBETUWE

Rekenkamercommissie Overbetuwe, juni 2019

19int02676

Samenstelling Rekenkamercommissie
(op 31 december 2018)

Frits van Vugt (extern lid, voorzitter)
Marjan Heijink (extern lid)
Ed Masselink (extern lid)
Luca Consoli (intern lid)
Aad Noordermeer (intern lid)

Secretaris

Annemarie Raijmakers

Secretariaat Rekenkamercommissie

Adres

Dorpsstraat 67/Postbus 11
6660 AA Elst

Telefoonnummer

0481-362254 / 06-58081588

Website

www.raadoverbetuwe.nl/rekenkamer

Inhoud

Voorwoord	4
1. Inleiding.....	5
2. Samenstelling rekenkamercommissie	6
3. Wat hebben we gedaan in 2018?.....	7
4. Wat heeft het gekost?	11

VOORWOORD

De rekenkamercommissie is in 2018 evenals afgelopen jaar met door de raad aangedragen onderzoeksthema's bezig geweest, waarvan er twee zijn afgerond. Het eerste onderzoek, de Burgerpeiling 'Waar staat je gemeente', is in maart aan de gemeenteraad aangeboden. Er gaat veel goed in Overbetuwe. Wij concludeerden dat onze inwoners over het algemeen genomen tevreden zijn over de kwaliteit van hun woon- en leefomgeving en over de gemeentelijke dienstverlening. Ook voelen inwoners zich betrokken bij hun leefomgeving en bij hetgeen de gemeente Overbetuwe aan initiatieven ontplooit. Dat is mooi. Het rapport biedt daarnaast ook een doorkijk op zaken die (nog) beter kunnen of die wellicht extra aandacht verdienen, zoals bijvoorbeeld het lager (dan landelijk) gemiddelde aantal vrijwilligers.

Daarnaast hebben wij het afgelopen een 'nazorgonderzoek' uitgevoerd, waarin wij hebben onderzocht in hoeverre er invulling is gegeven aan de aanbevelingen uit eerdere rekenkamerrapporten. In september heeft de gemeenteraad dit rapport behandeld en vastgesteld. Belangrijk daarbij was de constatering dat de opvolging van aanbevelingen door uw college meer aandacht verdient, net als (ontbrekende) monitoring op de voortgang hiervan.

Naast deze twee onderzoeken hebben wij stappen gezet ten aanzien van het onderzoek naar Burgerparticipatie dat wij naar verwachting binnenkort aan de gemeenteraad zullen aanbieden. Vanwege een tussentijdse koerswijziging binnen het sociaal domein hebben wij besloten om het proces ten aanzien van geplande 'Vervolgonderzoek Sociaal Domein' stop te zetten. De aanvankelijke onderzoeksopzet kon door deze koerswijziging niet worden gerealiseerd. Wij verwachten in 2019 aan deze onderzoekswens met een alternatieve aanpak alsnog invulling te geven.

Tot slot heeft er in september een bespreking plaatsgevonden met de fractievoorzitters (of hun afgevaardigden) over eventuele nieuwe onderzoeksonderwerpen. Deze inventarisatie zullen wij ook in 2019 opnieuw betrekken bij de door ons te maken onderwerpkeuzes.

Harry Smeets,
Voorzitter (per 2 april 2019)

1. INLEIDING

Missie en doelstellingen

De missie van de rekenkamercommissie luidt als volgt:

De gemeentelijke rekenkamercommissie Overbetuwe wil bijdragen aan het toetsen en verbeteren van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid en beheer.

Met haar producten wil de rekenkamercommissie de controlerende functie van de gemeenteraad van Overbetuwe versterken. Zij richt zich daarbij in de eerste plaats op het evalueren van het gevoerde beleid. De rekenkamercommissie wil zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed, of dit volgens de afgesproken regels geschiedt en of de voorgenomen doelstellingen van de gemeente ook daadwerkelijk worden bereikt.

Concreet wil de rekenkamercommissie Overbetuwe bijdragen aan:

- de doeltreffendheid van beleid en een doelmatige besteding van publieke middelen;
- de kwaliteit van het lokale openbaar bestuur;
- een goed functionerende lokale democratie;
- een transparant gemeentelijk functioneren en publieke verantwoording daarover.

Wil de rekenkamercommissie kunnen oordelen over het effectief, efficiënt en rechtmatig functioneren van de gemeente, dan kan dit alleen op basis van objectief feitenonderzoek. Deze objectiviteit vereist een hoge mate van onafhankelijkheid. De onafhankelijkheid is goed verankerd in de formele positie en bevoegdheden van de rekenkamercommissie.

2. SAMENSTELLING REKENKAMERCOMMISSIE

In de gemeente Overbetuwe is gekozen voor een rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81, lid oa van de Gemeentewet. Dit houdt in dat de raad met regels bepaalt hoe de rekenkamerfunctie wordt uitgeoefend. De raad heeft op 29 maart 2018 de Verordening op de Rekenkamercommissie gemeente Overbetuwe 2018 vastgesteld. Hierin is bepaald dat er een gemeentelijke rekenkamercommissie is die uit vijf leden bestaat, drie externe leden en twee interne (raads)leden. De externe leden worden voor een termijn van zes jaar benoemd. Voor de interne leden is de benoemingsduur gelijk aan de zittingsduur van de raad.

Na de raadsverkiezingen in maart 2018 heeft de raad op 17 april 2018 Luca Consoli (raadslid) en Aad Noordermeer (burgerlid) benoemd tot interne leden van de rekenkamercommissie. Luca Consoli volgde Dimitri Horsthuis-Tangelder op. Aad Noordermeer was in de vorige raadsperiode ook al lid van de rekenkamercommissie.

De samenstelling op 31 december 2018 was:

Frits van Vugt, voorzitter (extern lid)

Marjan Heijink (extern lid)

Ed Masselink (extern lid)

Luca Consoli (intern lid)

Aad Noordermeer (intern lid)

De rekenkamercommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris, Annemarie Raijmakers.

3. WAT HEBBEN WE GEDAAN IN 2018?

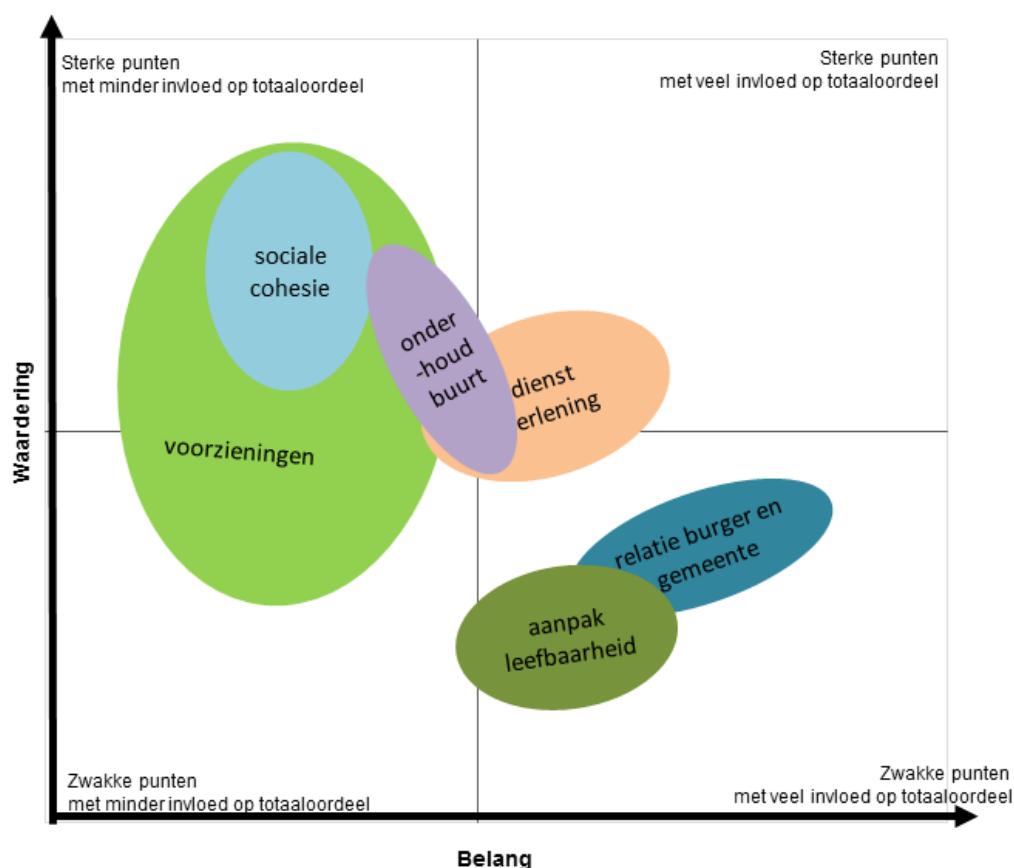
1. Burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl

De commissie heeft een burgerpeiling laten uitvoeren naar de diverse thema's die van belang zijn in de relatie tussen gemeente en inwoners. De reden was dat de commissie graag de mening wilde horen van inwoners over zowel burgerparticipatie als over de ontwikkelingen in het sociaal domein.

Eind 2017 heeft de commissie bureau I&O Research opdracht gegeven een veldonderzoek te verrichten in het kader van de in meer gemeenten toegepaste burgerpeiling Waarstaatjegemeente.nl. Deze burgerpeiling is veel breder dan burgerparticipatie en sociaal domein. Aan de landelijk gestelde vragen zijn door de commissie nog extra vragen gesteld over andere interessante thema's, zoals:

- de woon- en leefomgeving;
- de relatie tussen de burger en de gemeente Overbetuwe (in bredere zin dan het thema burgerparticipatie);
- de gemeentelijke dienstverlening.

Zie hieronder de prioriteitenmatrix van de gemeente Overbetuwe (Uit: Burgerpeiling pagina 37).

Het onderdeel uit het onderzoeksrapport dat betrekking heeft op burgerparticipatie is in het onderzoek burgerparticipatie van nadere duiding voorzien. Hetzelfde zal ook gebeuren bij het onderzoek sociaal domein. Dit gebeurt niet voor de overige aspecten die in het veldonderzoek van wsjg.nl aan de orde komen. Deze zijn wel interessant voor de raad teneinde de mening van de inwoners te kennen over deze items.

Het rapport 'Waar staat je gemeente' is op 1 maart 2018 aan de gemeenteraad aangeboden.

2. Nazorgonderzoek

Het is een goed gebruik van rekenkamers om eens per periode achterom te kijken en te bezien zien wat er is gedaan met de aanbevelingen van uitgebrachte onderzoeksrapporten. In zo'n 'nazorgonderzoek' wordt de doorwerking van eerdere rapporten nagegaan: is er iets met de aanbevelingen gebeurd en is te achterhalen wat daarvan het effect is geweest?

In oktober 2017 is gestart met het nazorgonderzoek. Onderstaande onderzoeken maakten deel uit van het nazorgonderzoek:

- Handhavingsbeleid Ruimtelijke regelgeving (2013);
- Kostendekkendheid tarieven riool- en afvalstoffenheffing gemeente Overbetuwe (2014);
- Grip van de raad op verbonden partijen (2015);
- Quick Scan Handhaving Monumenten (2015);
- Juridische kwaliteit bestemmingsplannen (2016);
- Programmabegroting in relatie tot de overige planning & controlinstrumenten (2016);
- Oriënterend onderzoek naar de wijze waarop de gemeente de bibliotheek aanstuurt via subsidie (2017).

De algemene conclusie is dat de implementatie van adviezen van de commissie een wisselend beeld laat zien. Het blijkt dat de adviezen vaak zonder duidelijke reden niet zijn uitgevoerd.

Op 4 september 2018 heeft de raad unaniem ingestemd met de conclusies van het onderzoeksrapport 'Nazorgonderzoek' en met een tweetal aanbevelingen, te weten:

- Bespreek ieder rapport/brief van de rekenkamercommissie in de raad, leg besluiten vast in raadsbesluiten met duidelijke verantwoordelijkheden en tijdslijnen waarop de uitwerking van de besluiten afgerond dient te zijn;
- Ontwikkel een standaard met adviezen van de rekenkamercommissie, bijbehorende raadsbesluiten en monitor de implementatie van de raadsbesluiten periodiek. Houd de voortgang bij in het standaardoverzicht en agendeer deze bij de kwartaalrapportages (sluit aan op de bestaande P&C-cyclus).

3. Onderzoek Burgerparticipatie

Aan de rekenkamercommissie is gevraagd onderzoek te doen naar Burgerparticipatie. De commissie heeft dit onderwerp vanuit een brede scope benaderd. Het onderzoek gaat zowel over het betrekken van inwoners bij de ontwikkeling van beleid (interactieve beleidsvorming), als over het reageren van de gemeente op initiatieven van inwoners (overheidsparticipatie). Het grootste deel van het onderzoek van de commissie heeft betrekking op burgerparticipatie.

Er is gekeken naar beleidskaders en naar de praktijk van participatie. Onder betrokkenen is een enquête gehouden. Ook de resultaten van de eerder genoemde burgerpeiling 'Waar staat je gemeente' die betrekking hebben op burgerparticipatie zijn in dit onderzoek verwerkt.

Dit onderzoek wordt voor de zomer van 2019 aan de raad aangeboden.

4. Vervolgonderzoek Sociaal Domein

In 2017 is gestart met een oriënterende fase van het vervolgonderzoek naar de implementatie van de aanbevelingen uit het door de rekenkamercommissie uitgebrachte onderzoeksrapport 'Zorgen om de dag van morgen' (okt. 2014). Na de beleidsveranderingen in het voorjaar 2017 (nieuw Beleidsplan Sociaal domein 2017-2021) werd in het voorjaar van 2018 nieuwe wijzigingen in het vooruitzicht gesteld (coalitieprogramma 2018-2022), resulterend in de nieuwe Visie op de organisatie van het Sociaal Domein (juli 2018). Hierin wordt een

aantal belangrijke veranderingen voorgesteld die leiden tot een grote verandering in het sociaal domein. De raad heeft in zijn vergadering op 26 februari 2019 deze visie en de daarbij te hanteren kaders vastgesteld.

De commissie is gelet op de aanstaande koerswijziging van mening dat de aanvankelijke onderzoeksopzet niet kan worden gecontinueerd en heeft daarom het Vervolgonderzoek Sociaal Domein stopgezet.

5. Vergaderingen van de rekenkamercommissie

De rekenkamercommissie heeft zevenmaal vergaderd in 2018 (waaronder bijeenkomst met afgevaardigden van de fracties). Verder zijn er verschillende voorrondes en bijeenkomsten van de raad bijgewoond.

6. Overleg met de gemeenteraad

Zoals in het Voorwoord al is aangegeven, heeft de rekenkamercommissie afgelopen jaar eenmaal overleg gevoerd met een afvaardiging van de fracties. Dit overleg was bedoeld om de raad op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met de onderhanden onderzoeken en hen daarbij naar suggesties te vragen voor nieuwe onderzoeksthema's. Het overleg vond vanwege de verkiezingen plaats in het najaar (terugblik, stand van zaken onderzoeken, en nieuwe onderzoeksthema's).

Daarnaast is de raad tweemaal per brief op de hoogte gesteld van de onderzoeksontwikkelingen. De ene brief ging over actualisering oplevering onderzoeksrapport Burgerparticipatie en de andere brief betrof een terugkoppeling n.a.v. bespreking nieuwe onderzoeksthema's rekenkamercommissie.

7. Overige activiteiten

De rekenkamercommissie is lid van de landelijke vereniging van rekenkamers en rekenkamercommissies (NVRK). De ontwikkelingen van de NVRK worden gevolgd.

De voorzitter van de rekenkamer neemt deel aan de vergaderingen van de gemeentelijke Auditcommissie, waarbij overleg met de accountant over de jaarlijkse boardletter en het controlerapport van bevindingen, naast afstemming van onderzoeken agendapunten zijn.

Op verzoek van commissie is de 'Verordening op de rekenkamercommissie gemeente Overbetuwe 2008' geactualiseerd. Zo is onder meer de onderzoeksvergoeding verhoogd van € 50 naar € 70 per uur. Dit tarief is vergelijkbaar met de tarieven van omliggende gemeenten. Nieuw is ook de jaarlijkse indexering van dit tarief en dat de leden hun reiskosten kunnen declareren. Ook is in de verordening uitgeschreven wat onder een vergadervergoeding valt en waarvoor een uurvergoeding (in casu onderzoeksvergoeding) kan worden gedeclareerd. Verder wordt voortaan in een onderzoeksopzet expliciet aangegeven of de uitvoering van het onderzoek aan een externe partij wordt uitbesteed of in eigen hand wordt genomen.

8. Landelijke discussie over lokale rekenkamers

Elke gemeente moet een onafhankelijke rekenkamer hebben, ter ondersteuning van de controlerende en kaderstellende taken van de gemeenteraad, vindt minister Ollongren van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Lokale rekenkamers zijn van groot belang voor gemeenteraden, door de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van gemeentelijk beleid te onderzoeken. Dit belang neemt toe nu de gemeenten door de decentralisaties in het sociaal domein, en over enkele jaren de Omgevingswet, meer taken en daarbij horende middelen hebben gekregen. Het belang van sterke onafhankelijke rekenkamers wordt ook onderschreven door de Algemene Rekenkamer.

Het wetsvoorstel regelt dat de mogelijkheid wordt geschrapt dat een gemeente er ook voor kan kiezen om andere regels te stellen voor de uitoefening van de rekenkamerfunctie. In de praktijk blijkt namelijk dat in veel gemeenten niet of nauwelijks invulling wordt gegeven aan rekenkameronderzoek.

Ook maakt het wetsvoorstel het mogelijk dat de raad een of meer van zijn leden als adviseur aan de rekenkamer toevoegt. Dit omdat een goede verhouding tussen de rekenkamer en de gemeenteraad van groot belang is voor de inhoud en doorwerking van rekenkameronderzoek

Het wetsvoorstel is op 17 april 2019 voor advies naar de Raad van State gestuurd. De rekenkamercommissie blijft de ontwikkelingen nauwgezet volgen.

4. WAT HEEFT HET GEKOST?

Bedrijfsvoering

De Rekenkamercommissie is in 2018 ondersteund door een secretaris die administratieve taken heeft uitgevoerd. De feitelijke onderzoekwerkzaamheden zijn in 2018 uitgevoerd door de voorzitter, de externe leden en in één geval door een extern bureau.

Financiële verantwoording 2018

In de begroting 2018 is voor de Rekenkamercommissie een (structureel voor deze raadsperiode) budget opgenomen van € 45.000. Hierna is een overzicht van de kosten opgenomen. Wij merken op dat 2018 weliswaar een stevige onderuitputting laat zien ten aanzien van de ingezette middelen, maar ook dat er nog geen financiële afrekening heeft plaats gevonden ten aanzien van een deel van de -door één van de leden- ingezette uren en dat in 2018 er (vanwege de gemeenteraadsverkiezingen) minder onderzoek heeft plaats gevonden. Over de hoogte en de inhoud van deze financiële afrekening over 2018, die daarmee ten laste komt van het budget voor 2019, vindt overleg met de betrokkene plaats. Het resultaat verwerken wij in het jaarverslag 2019 en is nu als na-declaratie verwerkt in onderstaand overzicht.

Uitgavensoort	Raming	Werkelijke kosten
Kosten van onderzoek	20.000	3.202
Vacatiegelden commissieleden incl. reiskosten	10.000	4.804
Ondersteuning rekenkamercommissie	14.000	12.693
Overige uitgaven	600	411
Na-declaratie		4.036
Totaal uitgaven 2018	45.000	25.146